

zett technikusok zöme, mint kerületvezető erdész kezd dolgozni, és mint kerületvezető erdész vonul nyugállományba. A szaktechnikusi képzéssel mód nyílna az arra alkalmasabbak és rátermettebbek kiemelésére és ez a lehetőség fokozná az ambíciót és javítaná a végzett munka minőségét is.

Napjainkban minden fórumon a technikaváltás időszakáról hallunk. Az erdőgazdálkodásban dolgozók érzik is ennek sürgető szükségességét, de meg kell mondani, hogy az erre való felkészítés elmarad még a jelenlegi technikai színvonalától is. *Jó lenne, ha nem bevárnánk a technikát és utána tanulnánk, hanem mi készüljünk fel úgy, hogy annak fogadására képesek legyünk.*

634.0.72

A NEMZETKÖZI FAPIAC VÁRHTÓ ALAKULÁSA 1978-BAN ÉS A FAELLÁTÁS TÁVLATI BERUHÁZÁSI PROBLÉMÁI

Halász Aladár

Az Európai Gazdasági Bizottság fabizottsága 1977 októberében tartotta szokásos évi ülését. Ezen többek között megtárgyalták a nemzetközi fapiac 1978-ban várható alakulását, valamint Európa jövőbeni faellátásával összefüggő, beruházási problémákat.

Az európai fapiac 1978. évi kilátásai

A fabizottság 1978. évi piaci vitájára rányomta bélyegét az *általános gazdasági helyzet bizonytalansága*. Ezért az szokatlanul pesszimista hangulatú volt. A vita alapján 1978 folyamán Nyugat-Európában általában nyomott piacra, lanya keresletre, késői piacnyitásra, s az 1977. évi átlagnál alacsonyabb, az 1977 második félévi kötésekkel közel azonos árakra lehet számítani.

Ezen túlmenően a vitának számunkra különösen figyelemre méltó megállapításait a következőkben lehet összegezni:

Általános tendencia a fűrészáruáraknak és -árarányoknak a jobb minőségek javára, a gyengébb minőségek rovására történő, erőteljes széthúzása. E tekintetben jellemző pl., hogy Franciaországban az I—II. osztályú tölgy és bükk fűrészáru árát az utolsó néhány évben 30 %-kal emelték, a gyengébb minőségek ára viszont 20 %-kal csökkent. Ennek alapján — a gyengébb minőségű faanyagok ésszerű hasznosítása céljából — az 1979—80. évi árreform során, hazai viszonylatban is végre kell hajtani a fatermékáraknak a jelenleginél jóval erőteljesebb, minőség szerinti differenciálását.

A trópusi lombos fafajok piacát a fejlődő országok feldolgozókapacitásainak növekedése, a rönkimport-lehetőségek csökkenése, a rönk helyett a készáru (fűrészáru és furnér) növekedése, a fuvarköltségek növekvő tendenciája, végül a piacok átrétegződése, a trópusi faanyagimportnak mindinkább a délkelet-ázsiai piacokra történő áttolódása jellemzi. Ennek alapján indokolt lesz hazai trópusi fapiaci politikánkat is felülvizsgálni, és módosítani: az eddigi kizárólagos

furnérrönkbeszerzésről lehetőleg vegyes tételek vásárlására kell áttérni, az import fenyő és bükk fűrészáru helyettesítése céljából is meg kell vizsgálni exota-fűrészáruk hazai felhasználásának lehetőségét, végül az afrikai piacok mellett lehetőség szerint ázsiai piacokat is be kell kapcsolni.

Európa *faforgácslap-felhasználása* 1973 óta — a 60-as éveknel lassúbb ütemben ugyan, de továbbra is — *folyamatosan növekszik*. A kapacitások bővítésének és a termelés növekedésének üteme azonban meghaladja a fogyasztás növekedését, ezért egyelőre az európai piacokon értékesítési problémák jelentkeznek. Az összesített becslés szerint, 1978-ban Európában mintegy 600 ezer m³ forgácslapexport-felesleg jelentkezik. *Általában minden ország importjának csökkentésére és az export növelésére törekszik*. Az NSZK pl. 1978-ban 200 ezer m³-rel kívánja növelni exportját; Lengyelország az 1977. évinek 40 %-ára csökkenti importját és 60 ezer m³ exportot tervez; Jugoszlávia megszünteti importját és 30 ezer m³ exportot tervez. Emellett egyes országokban jelentős kapacitásfeleslegek vannak. 1976-ban pl. Finnország forgácslapipara 56 %, Spanyolország 43 % kapacitáskihasználással termelt. Mindezek mellett figyelemre méltó az, hogy az *NDK forgácslapimportja fokozatosan növekszik*, szükségletének mintegy 30 %-át (1978-ban 350 ezer m³-t) importból fedezi. Ez — nemzetközi kooperációban — a hazai iparfejlesztést is alátámaszthatja.

Az európai erdőgazdálkodás és faipar hosszú távú fejlesztésének beruházási problémái

A fabizottság 1977. évi ülése félnapos szeminárium keretében foglalkozott a hosszú távú fejlesztés beruházási kérdéseivel is.

Az előadások és a vita nagyszerűen kiegészítették az „*Európa fafogyasztásának és faellátásának tendenciái 1950—2000-ig*” című tanulmányt. Levezették többek között a tanulmányban prognosztizált termelés- és ellátási szint biztosításához szükséges erdőgazdasági és faipari beruházások volumenét. Megállapították, hogy az *erdőgazdálkodás* fejlesztése 30 év alatt összességében mintegy 60—80 milliárd dollár, a *fa- és papíripar* fejlesztése pedig 240—340 milliárd dollár beruházást igényel.

Megnevezés	Mértékegység	Termelés		Összes beruházási igény 1970—2000 milliárd \$
		1969—71 átlag	2000	
Erdőgazdálkodás	M.m ³	337	385—455	62—82
Fűrészipar	M.m ³	84	94—104	24—35
Lemezipar	M.m ³	21	101—107	54—90
Cellulózipar	M.t	25	50—54	56—70
Papíripar	M.t	38	103—108	105—146
Összesen:				301—423
ebből: kapacitáspótlás		—	—	166—223
kapacitásnövelés		—	—	143—218

A hazai távlati fejlesztés beruházási igényének határozása szempontjából is figyelemre méltó megállapítása a szemináriumnak az, hogy az összes beruházási ráfordításnak legalább, mintegy 53—55 %-a a termelés szinten tartásához szükséges kapacitáspótlást szolgálja, és az összes beruházási szükségletnek csak 45—47 %-a eredményez tényleges kapacitásnövekedést.

Figyelemre méltóak még az összes beruházási szükségletre vonatkozó számítások kiinduló adatai is:

- A fatermés, a kitermelhető fatömeg szinten tartása és növelése (erdőfelújítás, erdőtelepítés, erdőfeltárás) a tapasztalat szerint az egész erdőterületre vetítve, átlagosan 10—13 dollár/ha beruházást igényel (1975-ben Svédországban 4,1 dollár/ha, Finnországban 5,2 dollár/ha, az NSZK-ban 21 dollár/ha volt).
- A fakitermelés és -szállítás gépesítése európai átlagban m^3 -enként 2,5 dollár beruházást igényel. (Svédországban 1975 folyamán 5 dollár/ m^3 , Finnországban 2,5 dollár/ m^3 volt.)
- A fűrész- és lemezüzemek átlagos élettartamát 20 évre, a cellulóz- és papirüzemekét 30 évre lehet becsülni. Ennek alapján 2000-ig minden üzemet, amely 1970-ben működött, újjá kell építeni. Ennek megfelelően, a kapacitásbővítéssel kapcsolatos beruházási igényt számottevően növeli a kapacitáspótlás, a meglevő üzemek rekonstrukciója.
- A környezetvédelmi előírások számottevően növelik a beruházási ráfordítást. A cellulóz- és papíriparban pl. a kapacitásnövelő beruházások esetében az összes ráfordításnak 4 %-át, a rekonstrukciós beruházások esetében pedig 15 %-át a környezetvédelmi igények fedezete képviseli.

A fejlesztés beruházási igényeinek meghatározásán kívül a szeminárium fontosabb megállapításait az alábbiakban lehet összegezni:

- A szeminárium legfontosabb megállapítása az, hogy a faipar fejlesztését sohasem lehet a nyersanyagtermelés fejlesztésétől elszigetelten, önállóan vizsgálni. Mindig számolni kell azzal, hogy a faipar fejlesztése — a nyersanyag-szükséglet folyamatos biztosítása érdekében — jelentős erdőgazdasági beruházásokat is igényel. Az erdőterület növelése, az erdőfeltárás, az erdőgazdálkodás technikai fejlesztése nélkül nem lehet megalapozottnak tekinteni a faipar fejlesztését.
- A fejlesztés pénzügyi forrása nemzetközi viszonylatban is lehet saját forrás, bank-, illetve államkölcsön vagy állami támogatás. Bármilyen külső forrás igénybevételekor döntő szerepet játszik a jövedelmezőség, bár a faipar esetében a pénzforrásokért folyó versenyben más iparágakkal szemben jelentős szerepet játszik a faipar megújítható nyersanyagforrása, alapanyagellátásának hosszú távú biztonsága.
- A jövedelmezőség tekintetében a faipari ágazatok jelenleg nemzetközi viszonylatban is nehéz helyzetben vannak. A nyomott árak miatt ezek jövedelmezősége jóval az elfogadható szint alatt van. Az árak egyes esetekben még a változó költségeket sem fedezik. Az üzemek beruházásra fordítható, saját forrása évről évre csökken. Ez jórészt arra vezethető vissza, hogy az eszköz-költségek az üzemméretek növekedése miatt, jóval nagyobb mértékben nőnek, mint az árak, és főleg emiatt, a jövedelmezőség állandóan csökken.
- A fejlesztés alapvető feltétele a jövedelmezőség növelése. Ennek egyik legfontosabb eszköze a technikai és pénzügyi, lehetőség szerint vertikális (a fogyasztói piacra termelő) integráció. Ezért nagy, vertikális ipari komplexu-

mok létesítésére kell törekedni, melyek egy-egy adott körzet minden fellelhető faanyagforrását — a felesleges szállítás kiküszöbölésével — a körzeten belül egy helyre koncentráltan, feldolgozzák. A jövedelmezőség fokozásának másik fontos eszköze lehet a technológia felesleges fázisainak kiküszöbölése, pl. a cellulózipar esetében a szárítás kiejtése, a nedves pépnek a cellulózüzemből közvetlenül a papírgyárba történő szállítása és feldolgozása.

- Egyértelmű megállapítása volt a szemináriumnak végül az, hogy a jövedelmezőség növelésére irányuló, minden erőfeszítés mellett a fejlesztés — nemzetközi viszonylatban is — sem az erdőgazdálkodásban, sem a faiparban egyelőre nem nélkülözheti az állami támogatást. Erre a pénzügyi forrásra többek között a kiegészítő, egyelőre kevésbé jövedelmező nyersanyagforrások bekapcsolására, a hulladékok hasznosítására való ösztönzés érdekében is szükség van.

634.0.945.4

A NEMZETKÖZI NYÁRFABIZOTTSÁG HARMINCÉVES

A Nemzetközi Nyárfabizottság, alapítása 30. évfordulójának megünneplését az Olasz Köztársaság Földművelési és Erdészeti Minisztériumának Erdő- és Hegyvidéki Gazdálkodási Főigazgatósága és az Olasz Nemzeti Nyárfabizottság (V. BENVENUTI főigazgató, a bizottság elnöke) szervezte meg. Az ünnepséget Rómában, a főigazgatóság G. Carducci utcán levő új, korszerű épületének tanácstermében tartották. Részt vettek rajta a nemzeti nyárfabizottságok elnökei és a Nemzetközi Nyárfabizottság (IPC) végrehajtó bizottságának tagjai. Előadást tartottak: V. BENVENUTI, J. POURTET (Franciaország), R. FONTAINE (FAO), F. BOCCALARI (Olaszország), E. GIORDANO (Olaszország), az IPC elnöke, M. VIART (Franciaország) az IPC alelnöke, G. GIORDANO (Olaszország), H. A. VAN DER MEIDEN (Hollandia) és KERESZTESI B. Az előadások közül bemutatjuk J. POURTET előadását, aki 30 éve megszokítás nélkül tagja az IPC végrehajtó bizottságának és a magyar felszólalást, amelyhez az ERTI nyárfakutatói adtak részanyagokat.

JEAN POURTET: A Nemzetközi Nyárfabizottság 30 éves története

A francia kormány kezdeményezésére 1947-ben április 19—26-ig, Párizsban nemzetközi nyárfahetet rendeztek, mellyel kapcsolatban tanulmányutat is szerveztek. Ezen a francia szakértők mellett 8 ország képviselői vettek részt. Ennek a rendezvénynek a végén elhatározták a FAO védnöksége alatt Nemzetközi Nyárfabizottság létrehozását, melynek jogállását és működési szabályzatát az Olaszországban, 1948-ban tartott második összejövetelen hagyták jóvá.